

LA DANSA DELS BOSCOS

Feliu Plasència Marín

Novembre del 2003

Els dos darrers dies finals del mes de març del 1995, un grup d'estudiants de la Facultat de Geografia i Història de l'Art de Barcelona, que formaven part de l'AIET, presentaren en una aula amb forma d'auditori, el mòdul V, un ritual de més de dues hores: *La dansa dels boscos*, de Wole Soyinka.

Wole Soyinka, nascut el 1934 en Abeokuta, Nigèria, premi Nobel del 1993, és un autor posterior a la generació d'escriptors africans (Aimé Césaire, L. Damas, L. Sedar Senghor) de la Negritude. La seva preocupació fonamental no és reivindicar la diferència de les races, sinó plantejar les bases per a un futur pròpiament africà, deslliurant-se de tots els residus culturals del colonialisme europeu i del neocolonialisme del primer món sobre la resta.

La dansa dels boscos es va estrenar a l'octubre del 1960 en els Festivals de la Independència de Nigèria. En l'obra es parla, amb una visió tràgica i demolidora, del passat colonial del seu país. Expressa molt clarament com la corrupció i la crueltat del passat es projecten sobre el present i es llancen cap al futur de qualsevol societat.

L'acció de l'obra transcorre en la nit anterior a l'Assemblea de les Tribus, un esdeveniment on els vius volen revalidar el seu vincle amb els avantpassats. S'hi barregen els éssers dels bosc i els humans. Comença amb un pròleg en què Aroni el coix, ésser del bosc, promet portar, en lloc d'avantpassats il·lustres com vol el Pare del bosc, uns morts maltractats i inquiets. Això provocarà que les divinitats del bosc actuïn sobre l'acció dels humans. I els humans —Demoke el tallista— reconeixen aquest passat violent i queda plasmat en el nou tòtem per al dia de l'Assemblea de les Tribus, unió dels vius amb els morts, revisitació, la reflexió de la història.

El primer plantejament del muntatge era fer un espectacle multimèdia, és a dir, que tota l'acció de l'obra fou documentada en unes pantalles de fons, on les imatges parlessin del passat i el present de Nigèria, barrejant imatges tòpiques i reals, des de les il·lustracions dels colonitzadors fins a les imatges reals producte de l'acció colonitzadora, així com del passat mític anterior als colonitzadors. Però el resultat final, la nostra dansa dels boscos, fou un ritual senzill, despullat de tota mena de luxe i amb tota la tendresa combativa i ingènua que us pugueu imaginar. Tots nosaltres érem alumnes i teníem la idea que la universitat és el lloc on s'ha d'experimentar, on s'han de crear nous camins.

Des del primer dia que parlàrem amb Ricard Salvat, la M. Josep Ragué i l'Enric Ciurans, la dansa es va començar a preparar. Lectures, exercicis, improvisacions, xerrades, tot allò que ens servís per apropar-nos als continguts de l'obra va anar quallant. Vàrem fer lectures i assaigs als patis, als passadissos i a aules diferents de la Universitat, era una petita batalla social, una revolució a petita escala, tot tenia l'aspecte d'una guerrilla, d'un *happening*. Tots els materials usats van

ser reutilitzats o reciclats, aportació dels mateixos actors —a excepció de diverses talles africanes, per les màscares i els tòtems—. Recordo una representació a un soterrani del Centre Cívic de Sant Andreu (perquè també assajàrem a altres llocs) amb quatre focus, quatre coses i molta, moltíssima amistat. Cada assaig era això, una trobada d'amics disposats a esbrinar les dificultats de l'obra, amb les dificultats de voler ser, de voler fer, de conèixer, d'experimentar. Un *happening*, una acció teatral a la Universitat, una acció plena d'energia.

L'espectacle començava amb percussió d'instruments africans i prosseguia un llarg ritual, amb música en directe, en el qual nosaltres representàvem allò que havíem après, comprès, de l'obra de Soyinka. En les representacions que férem era aquesta l'energia conductora, no la d'un grup segur, experimentat, sinó la de neòfits que s'apropen al savi per equivocar-se i aprendre. Un bon record que agraeixo des d'aquí a tots els que hi varen col·laborar. El record de la gent. El record de tota la feina, d'aquella dansa en la qual férem un bosc africà amb un terra ple de fulles de castanyer bord sobre una xerpellera beix al terra de l'escenari. Teatre pobre però ple de potència creativa.